

Programación de nivel (3 años)

CURSO 2021-2022

1. **Contextualización:** á aula de 3 anos asisten 3 alumnos (3 nenos). Dous deles acudiron a diversas garderías ou ludotecas da zona e un non estivo escolarizado anteriormente. Respecto ao idioma materno todos eles son castelán falantes e polo momento non presentan dificultades salientables. O período de adaptación transcurriu sen grandes complicacións.

2. Áreas de aprendizaxe

2.1. Coñecemento de si mesmo/a e autonomía persoal

➤ Obxectivos:

- Coñecer progresivamente o seu corpo e algúns dos seus segmentos e iniciarse no control das súas propias accións.
- Iniciarse na identificación dos propios sentimentos, emocións, necesidades, preferencias..., aprendendo a expresarllos e comunicarllos aos demais.
- Desenvolver progresivamente o coñecemento do seu esquema corporal.
- Desenvolver progresivamente a súa percepción sensorial, as súas habilidades manipulativas
- Adquirir hábitos de hixiene e alimentación que lle permitan ser gradualmente autónomo/a .
- Aumentar o sentimento de autoconfianza e a capacidade de resolución de problemas da vida cotiá e desenvolver estratexias para satisfacer de forma progresivamente autónoma as súas necesidades básicas.
- Identificar as sensacións e percepcións do propio corpo de forma que lle permitan controlar as súas necesidades básicas, utilizando os sentidos como medio para explorar o seu corpo e o seu contorno próximo.
- Mostrar interese cara ás actividades escolares.
- Participar, propoñer e iniciar xogos libres e dirixidos cos seus compañeiros e compañeiras e coas persoas adultas.
- Identificar necesidades básicas de saúde e benestar evitando situacións de perigo.
- Desenvolver actitudes e hábitos de colaboración e de axuda evitando comportamentos de submisión ou dominio, adecuando o seu comportamento ás necesidades e demandas dos outros.

- Adquirir progresivamente hábitos de organización, constancia, atención, iniciativa e esforzo.
- Desenvolver a capacidade de atención, observación, percepción visual e auditiva para a realización das diferentes tarefas e para aprender.

➤ Contidos, criterios de avaliación e indicadores de logro.

Contidos	Criterios de avaliación	Indicadores de logro
Algúns elementos do corpo: cabeza, mans, pés.	Coñecer progresivamente o seu esquema corporal.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala en si mesmo/a, nun compañeiro ou compañeira e nunha imaxe a cabeza, as mans e os pés. • Nomea os elementos da cabeza: ollos, nariz, boca. • Identifica elementos únicos e dobres do corpo.
Accións que se poden realizar coas mans, a boca e os pés.	Coñecer as posibilidades motoras dalgunhas partes do seu corpo.	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe que coas mans se pode tocar, acariciar, saudar... • Nomea algunhas das accións que se poden realizar coa boca. • Sabe que cos pés se pode camiñar, correr, saltar, xogar...
Características diferenciais do corpo.	Coñecer algunhas das súas características diferenciais.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifícase a si mesmo/a fronte ao espello. • Conta, de xeito adecuado á idade, aos seus compañeiros e compañeiras como é: louro/a, moreno/a, alto/a, baixo/a, cor dos seus ollos... • Coñece algunhas características físicas diferenciais de persoas doutras razas.
Diferenza neno-nena.	Identificarse a si mesmo/a en relación ao seu sexo.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece algunhas características físicas diferenciais relacionadas co sexo. • Identifícase como neno ou nena, segundo corresponda. • Identifica os seus compañeiros e compañeiras como nenos ou nenas, segundo corresponda.
Características físicas diferenciais e accións relacionadas coa	Coñecer algunhas das accións que se realizan en función da idade.	<ul style="list-style-type: none"> • Nomea as accións que realizan os bebés. • Nomea as accións que pode realizar.

idade		<ul style="list-style-type: none"> • Relaciona as accións que pode realizar co pictograma que as representa.
Movimentos e posturas do corpo. Progresiva coordinación e control. Progresivo control do ton, o equilibrio e a relaxación. Xogos e actividades psicomotoras.	Coñecer as súas posibilidades e limitacións motoras e controlar progresivamente os seus movementos.	<ul style="list-style-type: none"> • Adopta diferentes posturas en función da actividade que vai realizar. • Controla de xeito progresivo os seus movementos globais. • Controla a marcha e a parada. • Participa nos xogos e actividades psicomotoras. • Reláxase despois dun período de actividade intensa.
Movimentos motores finos: esborranchar.	Progresar nas habilidades motoras de carácter fino.	<ul style="list-style-type: none"> • Esborrancha libremente nun espazo delimitado. • É capaz de seguir unha dirección co dedo nun espazo concreto. • Sostén o útil gráfico adecuadamente.
Imaxe global de si mesmo/a.	Elaborar unha imaxe axustada e positiva de si mesmo/a.	<ul style="list-style-type: none"> • Alégrase cando realiza as actividades e tarefas de forma correcta. • Ten un concepto positivo de si mesmo/a. • Gústalle facer as cousas por si mesmo/a. • Desexa aprender habilidades e destrezas novas.
Hábitos de hixiene, alimentación, vestido e descanso.	Aplicar os hábitos básicos adquiridos.	<ul style="list-style-type: none"> • Lava as mans só/soa ou con pouca axuda. • Gústalle estar limpo/a e aseado/a. • Sabe cómo comportarse na mesa. • Intenta poñer e quitar o mandilón ou o abrigo só/soa.
Obxectos relacionados coa hixiene, a alimentación e o descanso.	Coñecer a función e utilizar adecuadamente os obxectos relacionados con estas rutinas.	<ul style="list-style-type: none"> • Utiliza os cubertos adecuadamente. • Sabe que co xabón lava as mans e que coa toalla as seca. • Contribúe, de xeito adecuado á idade, á limpeza e á orde dos espazos nos que se realizan estas actividades.

Necesidades básicas.	Intentar satisfacer de xeito progresivamente autónomo as súas necesidades básicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica e controla de xeito progresivo as súas necesidades básicas. • Solicita ir ao baño cada vez que o necesita. • Pode ir ao baño só/soa ou necesita pouca axuda do adulto.
A hixiene dental.	Comprender a importancia de manter os dentes limpos e sans.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece os obxectos que necesita para realizar a hixiene dos dentes. • Sabe que debe cepillar os dentes despois das comidas. • Sabe que o consumo abusivo de lambetadas é prexudicial para os seus dentes.
Os sentidos: sensacións e percepcións.	Coñecer algunhas sensacións que pode percibir por medio dos sentidos.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica olores agradables e desagradables. • Discrimina algúns sons familiares. • Utiliza o tacto para apreciar temperaturas. • Utiliza os sentidos para descubrir as calidades e propiedades dos obxectos.
Coidado do corpo e seguridade persoal.	Aplicar os hábitos de seguridade persoal adquiridos.	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe que hai obxectos que non debe meter na boca. • Discrimina obxectos e situacións que poden resultar perigosos.
Actividades cotiás: de xogo, de obrigas, de rutinas.	Desenvolverse con autonomía progresiva nas diferentes actividades que realiza.	<ul style="list-style-type: none"> • Diferencia tempo de traballo de tempo de xogo. • Participa nos xogos cos seus compañeiros e compañeiras. • Comprende as regras que rexen os xogos e respéctaa.
A temporalidade das rutinas cotiás.	Discriminar as accións propias dos diferentes momentos da xornada.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as accións propias do día. • Identifica as accións e rutinas propias da noite.
Hábitos elementais de organización, constancia, atención, iniciativa e esforzo.	Mostrar constancia na realización das actividades e tarefas.	<ul style="list-style-type: none"> • Adquire progresivamente hábitos de traballo. • Permanece atento/a. • Está contento/a na clase. • É participativo/a e mostra interese. • Permanece sentado/a naquelas actividades que o requiren.

Hábitos de traballo en equipo	Adquirir hábitos de traballo en equipo.	<ul style="list-style-type: none"> • Escoita a opinión das súas compañeiras e compañeiros. • Resolve os pequenos conflitos que se lle presentan por medio do diálogo. • Participa nas actividades grupais.
Coidado da saúde, exercicio físico e alimentación saudable	Discriminar situacións favorables e prexudiciais para a saúde.	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe que debe comer todo tipo de alimentos. • Comprende que debe facer exercicio físico e non permanecer moito tempo sentado/a fronte á TV. • Móstrase tranquilo/a ante os pequenos accidentes.
Educación emocional: alegría, tristeza, enfado, medo, colaboración, axuda, xenerosidade.	Identificar, expresar e controlar emocións básicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica expresións faciais dalgunhas emocións. • Controla de xeito adecuado á idade o seu enfado. • Intenta axudar o compañeiro ou compañeira que o necesita. • Sabe pedir axuda cando o necesita. • Móstrase xeneroso/a cos seus compañeiros e compañeiras. • Acepta as demostracións de afecto dos demais.
Diversidade e tolerancia.	Demostrar actitudes de respecto cara a todas as persoas independentemente das súas características físicas ou pertenza a unha determinada raza.	<ul style="list-style-type: none"> • É respectuoso/a con todos os compañeiros e compañeiras. • Non discrimina compañeiros ou compañeiras no xogo. • Sabe que hai nenos e nenas con costumes diferentes aos seus.

2.2. Coñecemento do contorno: medio físico, natural, social e cultural.

➤ Obxectivos:

- Observar e explorar o ámbito en que se desenvolve a súa vida cotiá para comprender mellor o mundo que o rodea.
- Coñecer e aceptar a súa familia, descubrindo relacións de parentesco que nela se establecen . Coñecer que existen situacións familiares diferentes.
- Coñecer as características da súa casa e da escola sendo capaz de desenvolverse de forma progresivamente autónoma.
- Asimilar as normas que rexen os grupos nos que se desenvolve, sendo capaz de adecuar o comportamento ás necesidades e demandas dos demais.
- Coñecer distintos grupos sociais próximos e algunhas das súas características.
- Coñecer e valorar algunhas profesións próximas a eles: médico/a, policía, bombeiro/a.
- Observar animais e plantas próximos e de contornos e hábitats afastados, descubrindo algunhas características e cambios que dos seus ciclos vitais. Valorar os beneficios que nos achegan e desenvolver actitudes de respecto e coidado cara aos seres vivos.
- Observar diferentes tipos de paisaxe.
-
- Aprender a respectar a diversidade e a desenvolver actitudes de axuda e colaboración, empezando a valorar a vida en grupo.
- Iniciarse no coñecemento dos costumes, vivendas, formas de vida doutros pobos do mundo, desenvolvendo actitudes de respecto cara á diversidade.
- Coñecer distintos tipos de vivenda, actuais e doutras épocas.
- Empezar a coñecer os cardinais 1, 2 e 3, relacionando a cantidade coa súa grafía.

- Iniciar nas habilidades lóxico-matemáticas e na súa linguaxe a través da manipulación e observación dos obxectos, descubriendo algunhas das súas propiedades.
- Identificar e recoñecer as formas circular, cadrada e triangular, describindo, manipulando e xogando con obxectos da vida cotiá con esas formas.
- Adquirir nocións básicas de orientación espacial e temporal.
- Empezar a establecer relacións, seriacións, agrupacións, clasificacións e comparacións entre coleccións de obxectos atendendo a distintos criterios traballados.
- Descubrir, a través da observación, da manipulación e da experimentación, os atributos físicos dos obxectos, aprendendo a usalos correctamente e adecuadamente.
- Iniciar no conteo e na realización de series sinxelas.
- Discriminar as cores vermella, amarela, azul, verde e laranxa.
- Desenvolver o pensamento e o razoamento lóxico resolvendo problemas na vida cotiá
- Identificar algúns obxectos e recursos tecnolóxicos habituais utilizados nas actividades cotiás: ordenador, reprodutores musicais, DVD, videoxogos...

➤ Contidos, criterios de avaliación e indicadores de logro.

Contidos	Criterios de avaliación	Indicadores de logro
As estacións do ano.	Coñecer e nomear algúns dos cambios que se producen no medio coa chegada das diferentes estacións.	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe que no outono chove. • Coñece que o impermeable, as botas e o paraugas se utilizan para protexerse da chuva. • Identifica froitos propios do outono. • Sabe que no inverno debe protexerse do frío. • Relaciona pezas de vestir propias do inverno coas partes do corpo na que se poñen. • Sabe que, no inverno, nalgúns lugares neva. • Sabe que na primavera deixa de ir frío. • Observa que na primavera o parque

		<p>se enche de flores de cores e pequenos insectos e que pode permanecer máis tempo xogando nel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifica algúns alimentos propios do verán. • Sabe que no verán vai moita calor e hai que protexerse do sol.
<p>A casa: dependencias, obxectos propios dos diferentes espazos e accións que se realizan neles. Diferentes tipos de vivendas.</p>	<p>Identificar as partes e dependencias da casa e coñecer os obxectos propios e as accións que se realizan en cada unha delas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece o nome das diferentes dependencias da casa. • Describe de xeito sinxelo as accións que realiza no dormitorio, no salón... • Relaciona obxectos coa dependencia á que pertencen. • Sabe que debe colaborar nas tarefas da casa. • Coñece que non todas as casas son iguais. • Cóntalles aos seus compañeiros e compañeiras como é a súa casa. • Nomea os obxectos da casa que non debe tocar.
<p>A familia: membros e relacións de parentesco.</p>	<p>Identificar os diferentes membros da familia, establecendo relacións de parentesco.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica os diferentes membros da súa familia. • Sabe que non todas as familias son iguais en canto aos membros que as compoñen.
<p>Os xogos populares, tradicións e costumes.</p>	<p>Introducir algún xogos tradicionais nas súas rutinas de ocio diario.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e disfruta con algún xogos tradicionais. • Respecta as normas dos xogos que se lle ensinan. • Practica a xogos tradicionais no patio de xeito voluntario.
<p>Algúns lugares de ocio e diversión: o parque.</p>	<p>Comportarse adecuadamente nos diversos lugares de lecer e diversión que visite.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe que non debe arrancar flores, nin pisar a herba no parque. • Coñece que debe esperar a súa quenda para montar nos columpios. • Comprende que debe tirar os papeis á papeleira para que o parque estea limpo e coidado.
<p>-Fenómenos naturais: volcáns.</p>	<p>Coñecer as características dos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe por qué se producen os volcáns. • Recoñece as partes dun volcán. • Comprende as consecuencias devastadoras deste fenómeno

<p>-As vivendas, evolución e tipos</p>	<p>volcáns</p> <p>Coñecer distintos tipos de vivendas .</p>	<p>natural.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sabe cales foron as primeiras vivendas dos seres humanos. • Recoñece diferentes tipos de vivendas según o momento histórico (cova,castro,castelo, rañaceo). • Coñece as diferentes partes dunha casa e as súas funcións. • Comprende a importancia de disfrutar dunha vivenda digna e axeitada.
<p>As plantas: coidado e respecto. Importancia da auga para a vida das plantas. Alimentos de orixe vexetal. Profesionais relacionados coas plantas.</p>	<p>Comprender a importancia das plantas para as persoas e iniciarse en actitudes de coidado e respecto cara a elas.</p> <p>Valorar o traballo realizado polos profesionais que se encargan do seu coidado.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe que as plantas necesitan auga para vivir. • Nomea algúns alimentos que proceden das plantas. • Comprende que debemos coidar as árbores e plantas porque son necesarias para as persoas. • Colabora no coidado dalgunha planta na clase (se a houbese). • Diferencia o traballo realizado polo/a xardineiro/a e o/a agricultor/a. • Coñece algunhas das ferramentas que utilizan nos seus traballos.
<p>A reciclaxe e o coidado do medio ambiente</p>	<p>Comprender a importancia da reciclaxe para o medio ambiente</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece os distintos tipos de papeleiras e o uso de cada unha delas. • Clasifica os residuos que produce.
<p>Diferentes tipos de alimentos: doces, froitas e verduras, característicos das diversas estacións. Alimentación saudable.</p>	<p>Discriminar diferentes tipos de alimentos atendendo a diversos criterios, comprendendo a importancia dunha alimentación saudable variada.</p> <p>Identificar as froitas e verduras como alimentos saudables</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica o sabor doce e salgado dalgúns alimentos. • Nomea alimentos propios das diferentes estacións. • Sabe que debe probar diferentes tipos de alimentos. • Distingue alimentos que se toman fríos e que se toman quentes. • Distingue alimentos beneficiosos e prexudiciais para a saúde.

<p>Obxectos cotiáns relacionados coa hixiene, a alimentación e tecnolóxicos (teléfono, televisión, electrodomésticos, ordenador, cámara de fotos...).</p>	<p>Coñecer e utilizar adecuadamente os obxectos que emprega habitualmente nas diferentes actividades, iniciándose no uso moderado dalgúns medios tecnolóxicos, contribuíndo ao coidado destes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Discrimina os diferentes obxectos que utiliza pola utilidade que teñen. • Utiliza de xeito correcto e autónomo os obxectos. • Sabe que algúns electrodomésticos serven para conservar os alimentos e outros para quentalos. • Sabe que non debe permanecer moito tempo vendo a tele ou xogando co ordenador .
<p>A serie numérica: cardinais 1,2,3. Direccionalidade e grafía</p>	<p>Identificar e realizar a grafía dos números 1,2,3 e asocialos coas cantidades correspondentes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Segue co dedo a direccionalidade dos 3 primeiros números. • Realiza a grafía dos números 1,2,3. • Identifica os 3 primeiros cardinais. • Sabe contar ata 3.
<p>Formas planas: círculo, cadrado e triángulo.</p>	<p>Identificar e discriminar as formas planas traballadas, localizándoas no contorno</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala obxectos de forma circular, cadrada e triangular. • Nomea obxectos desas formas. • Realiza o debuxo desas formas de acordo a idade.
<p>Nocións espaciais: dentro-fora, arriba-abaixo, diante-detrás, a un lado a o outro.</p>	<p>Localizar obxectos ,e a sí mesmo no espacio atendendo aos contidos traballados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala obxectos dentro ou fora nunha situación dada. • Nomea elementos do seu corpo que se atopan arriba ou abaixo. • Localiza obxectos a un lado e a outro dun punto de referencia. • Localiza obxectos e a si mesmo atendendo a criterios adiante e atrás. • Realiza clasificacións e agrupacións atendendo aos criterios traballados.
<p>Cuántificadores básicos: moitos-poucos, cheo-baleiro, máis que-menos que.</p>	<p>Discriminar adecuadamente os cuantificadores traballados e realizar clasificacións e agrupamentos segundo eles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Comprende os cuantificadores cheo-baleiro e moitos-poucos. • Diferencia en dous conxuntos cal ten máis e menos. • Realiza agrupacións e clasificacións atendendo aos criterios traballados.
<p>Tamaños e medidas: grande-pequeno, curto-longo, alto-baixo.</p>	<p>Diferenciar os tamaños traballados e realizar estimacións de medida sinxelas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala elementos grandes e pequenos. • Discrimina obxectos longos e curtos. • Nomea persoas ou obxectos altos e baixos. • Realiza clasificacións e

		agrupacións atendendo ás nocións traballadas.
Experiencias sinxelas.	Coñecer e establecer relacións sinxelas causa-efecto mediante a manipulación de obxectos e materiais e a través da realización de experiencias sinxelas.	<ul style="list-style-type: none"> • Pon atención na explicación das diferentes experiencias ou experimentos. • Segue os pasos que debe na realización dos mesmos • Anticipa posibles resultados.
Propiedades dos obxectos: cor (vermella, amarela, azul, verde, laranxa e morado), aberto-pechado, igual-diferente.	Observar e discriminar as propiedades traballadas nos obxectos.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala obxectos da cor que se indica. • Nomea obxectos e elementos que sempre son da mesma cor. • Sabe como se obteñen as cores verde, laranxa e morada. • Sae que partes do corpo se abren e pechan. • Identifica semellanzas e diferencias en imaxes parecidas. • Agrupa e clasifica de acordo coas propiedades traballadas.
Series sinxelas	Realizar series atendendo a dous-tres criterios.	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza adecuadamente as serie propostas. • Pon atención para determinar o criterio dunha serie.
Resolución de problemas matemáticos moi sinxelos.	Resolver problemas que xorden na súa vida cotiá utilizando os contidos matemáticos aprendidos.	<ul style="list-style-type: none"> • Aplica os coñecementos adquiridos para resolver problemas nos que interveñen o razoamento lóxico e as habilidades matemáticas. • Conta. • Agrupa. • Clasifica. • Discrimina.

2.3. Linguaxes: comunicación e representación

➤ Obxectivos:

- Empregar a linguaxe oral como medio de comunicación, pronunciando, articulando e expresándose de forma cada vez máis clara.
- Expresar emocións, necesidades, desexos, mediante a lingua oral e outras linguaxes.

- Progresar no desenvolvemento da expresión oral e da comprensión verbal.
- Mostrar unha actitude positiva cara á lingua, tanto propia coma estranxeira.
- Aumentar progresivamente o vocabulario.
- Achegarse á literatura infantil comprendendo, reproducindo e recreando textos sinxelos , mostrando actitudes de valoración, goce e interese cara a eles.
- Participar nas situacións de transmisión oral, respectando as normas que a rexen.
- Iniciarse na lectura e escritura valorando os seus usos sociais como instrumentos de comunicación, información e goce.
- Iniciarse na escritura de grafías aplicando unha correcta dirección no trazo, collendo adecuadamente o útil gráfico e adoptando unha posición adecuada ao escribir.
- Utilizar as normas elementais de cortesía para saudar e despedirse.
- Ler e interpretar imaxes, tarxetas pictogramas.
- Interesarse polos instrumentos da linguaxe escrita.
- Iniciarse na produción e interpretación de textos sinxelos.
- Iniciarse na comprensión de contos seguindo a secuencia temporal.
- Concienciarse da relación da linguaxe oral coa representación gráfica
- Utilizar algunhas técnicas e recursos da expresión plástica, corporal, musical e dramática para ampliar as posibilidades comunicativas e desenvolver a creatividade.
- Iniciarse no coñecemento dalgunhas obras de arte pictóricas, escultóricas e arquitectónicas, coñecendo algúns datos curiosos e representativos dos seus autores.
- Descubrir posibilidades expresivas do corpo para manifestar sentimentos e emocións.
- Comprender mensaxes audiovisuais emitidas por algúns instrumentos tecnolóxicos (ordenador, encerado dixital, televisión, DVD,), utilizandoos moderadamente..
- Utilizar outras linguaxes non verbais: xestual, corporal, musical, plástica...
- Coñecer o ruído que producen algúns obxectos ao manipulalos, diferenciando entre ruído e música.

- Discriminar algúns sons producidos polo corpo, contorno próximo, medios de transporte, instrumentos musicais, dalgúns animais...
- Coñecer algunhas cancións infantís e participar en representacións musicais.
- Coñecer e manipular algúns instrumentos musicais.
- Inicialos no coñecemento dalgúns compositores musicais clásicos.
- Empregar e coñecer adecuadamente os útiles da actividade plástica.
- Utilizar as posibilidades expresivas do corpo e iniciarse no control do movemento e da relaxación.
- Representar, por medio da expresión corporal, dramatizacións sinxelas.

➤ Contidos, criterios de avaliación e indicadores de logro.

Contidos	Criterios de avaliación	Indicadores de logro
A linguaxe oral e a necesidade da comunicación. Ampliación progresiva do vocabulario.	Utilizar a comunicación oral para comunicarse e facerse entender cos seus iguais e co adulto.	<ul style="list-style-type: none"> • Posúe un léxico adecuado á idade. • Articula e pronuncia de xeito progresivamente correcto as palabras do vocabulario. • Comunícase oralmente cos demais. • Sabe facerse entender. • Articula as frases adecuadamente. • Progresa o seu nivel de expresión oral. • Expresa os seus desexos, sentimentos, ideas e necesidades. • escoita os demais mentres falan. • Utiliza, de xeito progresivo, determinantes e nexos nas súas producións orais. • Utiliza algúns recursos extralingüísticos para facerse entender: xestos, entoación...

<p>Textos da tradición oral: contos, poesías, trabalinguas...</p>	<p>Comprender mensaxes e textos transmitidos de forma oral.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Progresa o seu nivel de comprensión verbal. • Comprende as mensaxes dos seus compañeiros e compañeiras. • Comprende os contos. • É capaz de dar unha idea aproximada do conto que escoitou. • Permanece atento/a na audición de contos e de historias. • Memoriza rimas e poesías sinxelas. • Participa nos diálogos da clase. • Achega as súas ideas nas conversacións grupais.
<p>Instrumentos da lingua escrita: ilustracións, carteis, imaxes, etiquetas, fotografías, murais, contos...</p>	<p>Mostrar interese polos diferentes soportes escritos presentes no seu contorno e iniciarse na comprensión da mensaxe que conteñen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gústalle observar e manipular diferentes soportes escritos: contos, fichas, cartolinas de imaxes, láminas de fotografías, murais das unidades. • Responde adecuadamente a preguntas formuladas sobre as imaxes que observa. • Observa, le e interpreta pictogramas e etiquetas.
<p>Normas que rexen o intercambio lingüístico. Normas socialmente establecidas.</p>	<p>Coñecer as normas que rexen o intercambio lingüístico e aplicarlas nos seus intercambios orais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Respecta a quenda de palabra. • Sabe que debe escoitar os demais. • Mira a persoa que lle fala. • Solicita as cousas adecuadamente. • Saúda, despídese e da as grazas.

<p>Iniciación en la lectoescritura: trazos (vertical, horizontal, oblicuo, curvo, ondulado...) y formación de estructuras gramaticales simples</p>	<p>Iniciarse nos usos orais da lectura e da escritura, en función do seu nivel madurativo, interesándose polas situacións de lectura e de escritura da aula.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Goza nas situacións de lectura na clase. • Sabe a direccionalidade correcta da lectura. • Responde adecuadamente a preguntas formuladas sobre unha historia lida. • Sinala elementos e obxectos que lle nomean. • Identifica os carteis que rotulan diferentes espazos da aula. • Diferencia a grafía dalgunhas letras e números doutros caracteres. • Colle o lapis e senta adecuadamente para escribir. • Comeza a orientarse no espazo gráfico esborrachando e realizando trazos nun espazo delimitado. • Interpreta imaxes e pictogramas. • Realiza de xeito aproximado a grafía dalgúns números. • Esfórzase por producir trazos e grafías cada vez máis lexibles. • Coñece a grafía do seu nome. • Coida adecuadamente os libros e contos propios e os da clase.
<p>Realización de descrições sinxelas.</p>	<p>Iniciarse na descrición de elementos moi familiares do seu contorno utilizando progresiva e adecuadamente frases de maior complexidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Descríbese a si mesmo/a de xeito sinxelo.. • Relata sucesos que lle aconteceron na súa vida cotiá. • Describe de xeito moi sinxelo o obxecto, personaxe, animal... que o nomean. • Ordena temporalmente os sucesos acontecidos. • Utiliza frases cunha estruturación gramatical progresivamente máis complexa.

<p>Técnicas, materiais, útiles da expresión plástica. Artistas universais e as súas obras.</p>	<p>Expresarse e comunicarse utilizando os medios, as técnicas e os materiais da expresión plástica, gozando coa realización das súas producións.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esborrancha libremente utilizando cores e ocupando todo o espazo gráfico. • Desprende, con axuda do docente, os troqueis. • Pega adhesivos. • É creativo/a nas súas producións. • Coida os materiais e útiles das actividades plásticas. • Utiliza diferentes técnicas: estampando as súas pegadas, pintando coas mans e utilizando a pintura de dedo, amasando plastilina, pegando boliñas de papel de seda, coloreando, mesturando as cores, experimentando con elas... • Pica libremente e seguindo unha pauta. • Participa nas actividades plásticas realizadas en grupo.
<p>Posibilidades expresivas do corpo. Sentimentos e emocións e a súa expresión corporal.</p>	<p>Utilizar as posibilidades expresivas do seu corpo para comunicar sentimentos e emocións gozando nas actividades de expresión corporal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apóiase na linguaxe corporal para facerse entender. • Participa e goza coas dramatizacións realizadas na clase. • É capaz de xesticular coa cara diferentes emocións. • Sabe relaxarse despois dunha intensa actividade corporal.
<p>Linguaxe musical: discriminación de sons relacionados cos contidos traballados, algunhas calidades do son (duración, intensidade...) e coñecemento dalgúns instrumentos musicais.</p>	<p>Desenvolver a discriminación auditiva para identificar diversos sons, diferenciando entre ruído e silencio e coñecendo algunhas propiedades do son. Comprender que a música é un medio para comunicar sentimentos, ideas...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diferencia entre son e silencio. • Identifica sons producidos polo corpo. • Recoñece sons producidos por obxectos da clase e da casa. • Nomea o medio de transporte que produce un determinado son . • Coñece os sons que producen determinados fenómenos atmosféricos. • Diferencia sons longos e curtos.. • Goza coa audición dalgunhas obras de autores clásicos. • Discrimina o son producido por algúns instrumentos musicais: a fruta, o tambor, os axóuxeres... • Memoriza algunhas cancións da clase. • Participa nas actividades musicais.

Linguaxe tecnolóxica: achegamento a diversas producións audiovisuais (películas, debuxos, animados) e recursos tecnolóxicos (ordenador, TV, encerado dixital...).	Comprender de xeito adecuado á idade a mensaxe que transmiten os medios tecnolóxicos, sabendo que debe facer un uso supervisados e moderado destes.	<ul style="list-style-type: none"> • Sabe que co ordenador nos podemos comunicar e informar. • Sabe que non debe permanecer moito tempo vendo a TV ou co ordenador. • Identifica as iconas dalgúns programas informáticos.
--	---	---

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

A diversidade de intereses, capacidades, motivacións, é un feito. Esta diversidade enriquece a nosa escola onde todos aportamos, todos axudamos e todos somos respectados.

Tentaremos dar una resposta educativa a dita diversidade tendo en conta o Decreto 229/2011. A resposta educativa para atender a esa diversidade desenvólvese de xeito concreto no centro e na aula desde a PXA, o PE e mais concretamente na Programación de aula, e deberá resolverse en función de cada contexto e nun triple ámbito: o curricular, o metodolóxico e o organizativo. Dende o ámbito curricular hai que analizar posibles medidas curriculares que inclúen as de carácter metodolóxico; adecuación de obxectivos, contidos e avaliación. Dende o ámbito organizativo, as características que favorecen a diversidade son: flexibilidade, funcionalidade, participación e comunicación.

CRITERIOS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Todas e cada unha das actividades a realizar se adaptarán as características e peculiaridades dos nenos/as do grupo-clase. Para atender a diversidade na aula temos que ter en conta:

- Propor actividades que se leven a cabo con distintos tipos de agrupamentos.
- Propor actividades con diversos graos de realización.
- Diseñar actividades diversas para traballar un mesmo contido.
- Propor actividades que permitan diferentes posibilidades de execución.
- Preparar o traballo de forma sinxela, dando a tarefa máis estruturada.
- Facilitar a execución da tarefa ofrecéndolle recursos didácticos necesarios.
- Adecuar a linguaxe segundo o nivel de comprensión dos alumnos/as.
- Seleccionar técnicas e estratexias que sexan útiles para todos os alumnos/as, incluídos os que presentan necesidades educativas especiais.
- Proporcionar os materiais necesarios para a realización das actividades de avaliación en función das características do alumno/a.
- Achegar todo tipo de información ao Departamento de Orientación.

- Proporcionar orientación as familias (pautas de actuación, actividades...).
- Atención individualizada na aula do especialista en P.T. e en A.L.